

Žalobě manželky na rozluky manželství pro manželovo cizoložství procesní soud první stolice vyhověl, vzav cizoložství manželovo za prokázáno. Odvolací soud rozsudek potvrdil a uvedl mimo jiné v důvodech: Názor odvolateluv, že cizoložství musí býti dokázáno rozsudkem trestním, není případný, poněvadž soudce civilní jest dle § 272 c. ř. s. právě tak jako soudce trestní oprávněn, posouditi na základě výsledků jednání a průvodního řízení dle volného uvážení, zda tvrzení jest pravdivé, a jest mu ponecháno i ocenění svědeckých výpovědí, nehledíc k tomu, že není zákonného ustanovení, dle kterého by bylo civilnímu soudci vůbec odňato vyšetření a rozhodnutí otázky, zda jeden z manželů se dopustil cizoložství, a bylo vyhrazeno výlučně jinému soudu. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání opírá se o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s., jež třeba shledává v tom, že odvolací soud, vycházeje z právního názoru — dle dovolání mylného — že není třeba, by cizoložství, jež jako důvod rozluky manželství se uplatňuje, bylo prokázáno trestním rozsudkem, opomenul zjistiti, zdali bylo proti žalovanému provedeno trestní řízení pro cizoložství. Dovolání není v právu. Za platnosti § 115 obč. zák. mohla býti uvedená otázka spornou, poněvadž v textu § 115 obč. zák. bylo cizoložství ve spojení uvedeno s odsouzením pro zločin k žaláři nejméně 5tiletému; v theorii i praxi byla otázka ta řešena různě, ač dlužno uvést, že novější judikatura zaujala stanovisko, že uplatňování cizoložství jako důvodu pro rozluky manželství není odvislo od předchozího zjištění trestním rozsudkem. Pochybnosti ty byly odstraněny zákonem ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., jenž stanoví v § 13, že o rozluky manželství žalovati lze a) dopustí-li se druhý manžel cizoložství, b) byl-li právoplatně odsouzen do žaláře nejméně na tři léta nebo na dobu kratší za podmínek tam blíže uvedených. Vzhledem k tomuto jasnému znění zákona, jenž v odstavci a) vytyčuje dopuštění se cizoložství oproti odstavci b), jenž vyžaduje právoplatné odsouzení do žaláře, nemůže býti více pochybným, že zákon nevyžaduje, aby cizoložství, jež se jako důvod rozluky uplatňuje, bylo zjištěno předchozím rozsudkem nebo řízením trestním. Tak také výslovně uvádějí motivy k uvedenému zákonu. Jest tedy výtky dovolatelova, že nezjištění okolnosti, zda pro tvrzené cizoložství předcházelo řízení trestní, by zakládalo nedostatečnost řízení dle § 503 čís. 2 c. ř. s., lichá, to tím více, poněvadž civilní soudce dle § 268 c. ř. s. jest vázán toliko právoplatným odsuzujícím rozsudkem trestního soudce, takže by nemělo žádného významu, ani kdyby žalovaný v řízení trestním cizoložstvím nebyl uznán vinným. Jinak se poukazuje na správné odůvodnění rozsudku odvolacího, jež odpovídá stavu věci i zákonu.

Čís. 1073.

Tím, že kupitel opomenul postarati se o řádné uschování pozastaveného zboží, nepozbývá nároku na náhradu, plynoucího ze včasného oznámení vad zboží.

(Rozh. ze dne 31. května 1921, Rv I 373/21.)

Žalující firma dodala žalované firmě zásilku vodnice, jež dle úmluvy měla býti dodána bez listí. Dodána však byla s listím a žalovaná musila magistrátu v L., jemuž vodnici dále prodala a jemuž byla žalující přímo zaslána, sleviti třetinu kupní ceny, ježto váha listí činila třetinu váhy vodnice. Žalovaná dozvěděla se od magistrátu v L., jehož došlo zboží dne 4. července 1919, o zmíněné vadě dne 5. července 1919, a ještě téhož dne ji oznámila telegraficky žalobkyni, dávajíc jí zboží současně k dispozici. Žalobě o zaplacení kupní ceny procesní soud první stolice vyhověl a vyvrátil námitku žalované, jež domáhala se snížení kupní ceny pro shora uvedenou vadu takto: Oznámení vady, která dle tvrzení žalované strany odporuje smlouvě, že vodnice budou dodány s docela malými lístečky srdcovými, stalo se sice v čas ve smyslu čl. 347 obch. zák., avšak bylo nutno, aby žalovaná strana dle čl. 348 obch. zák. se postarala o prozatimní uschování tohoto zboží, a zejména mohla dle tohoto ustanovení zákona stav jeho dáti zjistiti znalci a, pak-li zboží podléhalo zkáze a bylo nebezpečí v prutahu, mohla dle ustanovení čl. 343 obch. zák. dáti je prodati. To učiniti žalovaná opomenula a následkem toho není oprávněna na žalující straně požadovati obdobné náhrady za vytýkaný nedostatek, jakou přiznala kupiteli, magistrátu v L., totiž $\frac{1}{3}$ kupní ceny. Stav vodnice, který byl zjištěn městským úřadem v L. dle protokolu ze dne 5. července 1919 a způsob, jakým zjištění bylo provedeno, nemůže býti směrodatným pro žalující stranu, tím méně, poněvadž magistrát v L. tu sám jest smlouvající stranou vůči straně žalované, a s ohledem na ustanovení § 384 c. ř. s. jako úřad vůbec v úvahu nepřichází, ježto v takovém případě jedině příslušný soud jest povolán zajištění dukazu povoliti a prováděti. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka především vytýká, že nesouhlasí se spisy tvrzení rozsudku, že dala k dispozici vodnici, která 4. července 1919 do L. došla a byla pozastavena, z čehož dovozuje, že nelze použití čl. 348 obch. zák. Podle toho článku však stačí, že zboží bylo pozastaveno, dání k dispozici článek ten nepředpokládá a je také lhostejno, bylo-li zboží pozastaveno pro vady kvalitativní či kvantitativní. Prvým soudem bylo v tom směru právem vytčeno, že nestačí k uplatnění náhrady škody vůči žalobkyni zjištění, které se stalo magistrátem v L. Žalovaná sama tvrdí, že tu jde o náhradu škody, jí žalobkyní způsobené, a není pochybnosti, že žalobkyně je povinna tuto škodu nahraditi, pak-li jí způsobila tím, že dodala zboží, smlouvě nevyhovující. Pak ale musí žalovaná již podle všeobecných pravidel dokázati přesně, že vinou žalobkyně škodu utrpěla a v jaké výši. Toho však žalovaná nedbala, spokojivši se právě zjištěním magistrátu v L. podle protokolu z 5. července 1919, což je nepřipustným již proto, že se tak stalo smluvníkem žalované, který vodnici od ní koupil, a ne přesně, neboť zjištění schodku ve váze jen »namátkou« nemůže nikdy nahraditi povinný přesný důkaz.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a uložil prvému soudu, by řízení doplnil a pak znovu rozhodl.

Důvody:

Jak první soud správně zjistil, oznámila žalovaná strana v čas vady vodnice zasláné podle faktury ze dne 3. července 1919 a jí magistrátem

v L. vytknuté. Vytýkané vady spočívají podle tvrzení žalované v tom, že přes to, že podle výslovného ujednání bylo podmínkou obchodu dodání vodnice jen s malými lístky, byla dodána vodnice s plným listovím, tak že při dojití se zapářovala a listoví, aby zboží od úplné zkázy zachráněno bylo, rychle odstraněno býti musilo. Jak žalovaná uvedla, stalo se oznámení vad potom, když městským úřadem za přivzetí znalce a svědka byl o stavu zboží sepsán protokol. Tím vyhověla žalovaná předpisu čl. 347 obch. zák., který vyžaduje prohlídku zboží, aniž by ji předpisoval určitou formou a aniž by ostatně na ni jinak pohlížel, než na základ, na který kupitel, aby na plano nejednal, své oznámení vad opřítí může. Zkouška zboží jest *p r á v e m* kupujícího. Když kupující shledanou vadu včas oznámil, a jen oznámiti ji potřebuje, to co v obchodním světě sluší: »dání k dispozici«, není výrazem ze zákona čerpaným, rozhoduje o jeho dalším právním postupu a požadavcích vzhledem k nedostatku předpisu obchodního zákona, zákon občanský. Podle tohoto může kupující požadovati, aby při vadách neodstranitelných se mu dostalo náhrady škody utrpěné zasláním vadného zboží, pokud se týče náhrady toho, oč přijaté zboží nedostatkem jest znehodnoceno, tedy ekvivalentu v penězích (§§ 922, 932 obč. zák.) a může tedy také proti žalobě na zaplacení kupní ceny

náhradní nárok svůj ve výši mu příslušející uplatňovati. Soudy nižší vytýkají straně žalované, že nepostarala se o prozatimné uschování zboží a že nedala stav zboží zjistiti znalci a že proto není oprávněna na žalující straně požadovati náhrady jedné třetiny kupní ceny. V tom směru dlužno však k tomu poukázati, že, porušil-li kupitel svou v čl. 348 obch. zák. mu uloženou povinnost, postarati se o prozatimné uschování zboží, nevzdal se tím nikterak práva na náhradu, uplatňovanou na základě včasného oznámení vad — důsledek takový ze zákona nevyplývá — uvalil pouze na sebe povinnost, nahraditi po případě prodávajícímu škodu, vzešlou z toho, že zboží nebylo vůbec nebo bylo jen nedostatečně opatřeno. Pokud se týče zjištění vad, kupujícím uplatňovaných, mají obě strany podle čl. 348 obch. zák. *p r á v o*, žádati o takové zjištění slyšením znalce, nikoli v tedy *p o v i n n o s t* a zjištění takové před sporem může odpadnouti, a ve sporu přípustno jest dokazovati tvrzená fakta jakýmkoliv, zákonem uznaným způsobem, a nemůže kupitel v tom směru nijak omezován býti. Žalovaný nabízel důkaz o tom, že zboží neodpovídalo úmluvě, v jakém stavu došlo, co bylo příčinou jeho zkázy a o ostatních svých tvrzeních, o něž požadavek náhrady škody opírá, svědky, znaleckým svědkem a listinami. Soud však k důkazům těm nepřihlížel, poukazuje k tomu, že prý žalovaná opomenula se zachovati tak, jak to předpisuje čl. 348 obch. zák. Poněvadž však, jak shora uvedeno, žalované nemůže býti odňata možnost, by svou škodu a vinu druhé strany jinými pruhy dokázala, poněvadž pak dále soudy o výsledku těchto nabídnutých pokud se týče již provedených důkazů se nevyslovily, trpí řízení vadou, která byla s to, zameziti vyčerpávající projednání a důkladné posouzení věci (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 1074.

Přípustnost poznámky spornosti, jde-li o odvolání daru pro nevděk.

(Rozh. ze dne 31. května 1921, R II 213/21.)